

P Svetovanje odraslim za izobraževanje

Tanja Vilič Klenovšek

V zadnjih dveh, treh letih se na različnih strokovnih srečanjih andragoških delavcev vse bolj izpostavlja vloga in pomen svetovanja odraslim za izobraževanje oziroma svetovalnega dela v izobraževanju odraslih.

Opaža se, da se obseg svetovalnega dela v izobraževanju odraslih veča, da dobiva vse večji pomen pri zagotavljanju učinkovitega izobraževanja odraslih in, to je posebej zanimivo, da potrebo po svetovanju pred izobraževanjem, med njim in tudi po končnem izobraževanju vse bolj izražajo vključeni odrasli udeleženci.

V nekaterih oblikah izobraževanja dobiva svetovanje osrednje mesto, kar velja predvsem za samostojno učenje, izobraževanje na daljavo, dopisno izobraževanje in nekatere druge oblike.

Svetovalno delo v izobraževanju odraslih v najširšem pomenu obsega različne oblike svetovanja, ki so določene glede na faze procesa izobraževanja (svetovanje pred izobraževanjem, med njim in po njem), glede na obliko izobraževanja, glede na tip organizacije, ki vključuje svetovalno delo z odraslimi, glede na ciljno skupino, ki ji je svetovanje namenjeno, verjetno pa bi v kompleksnosti vzgoje in izobraževanja odraslih lahko našli še kakšno merilo, ki določa specifičnost svetovalnega dela v izobraževanju odraslih.

Verjetno ne gre spregledati, da z rastjo obsega in potreb po svetovalnem delu v izobraževanju odraslih svetovanje dobiva nekatere oblike izobraževanja, saj v nekaterih svojih pojavnih oblikah že deluje kot metoda, s pomočjo katere si odrasli pridobivajo predvsem novo znanje, izkušnje in spretnosti za odločitve pred vključitvijo v izbrani program izobraževanja, za izboljšanje tehnike učenja in odpravljanje težav med izobraževanjem, za samostojno obvladovanje vsebine programov izobraževanja idr.

Danes prevladujoče razumevanje splošnega pojma svetovanja, bodisi kot »...da je to organizirana oblika pomoči posamezniku pri njegovem nadaljnjem napredku, osebni rasti in razvoju« (A. Kristančič, 1995: 10) ali kot da je »svetovanje je pedagoško-psihološka metoda, proces tesnega sodelovanja dveh oseb, od katerih je ena (svetovalec) strokovnjak, ki s svojim strokovnim znanjem in z izkušnjami pomaga drugi (svetovancu, klientu) reševati njegove aktualne probleme ob pomoči nasvetov in informacij« (Z. Jelenc, 1982: 44), daje tej dejavnosti tudi izobraževalni in vzgojni element. A. Kristančič pri opredelitvi svetovanja prav posebej izpostavi, da lahko svetovanje na splošno razumemo kot proces, ki posameznika spremlja pri spreminjanju življenjskih razmer, in da je v tem smislu tudi sestavni del tako imenovanega vitalnega učenja. (A. Kristančič, 1995: 10)

Oprelitev svetovanja odraslim za izobraževanje oziroma svetovalnega dela

O splošnem pojmu svetovanja je bilo že veliko povedanega in napisanega, predvsem v psihološki in delno tudi pedagoški literaturi in praksi. Vendar je svetovanje dejavnost, proces, ki se ra-

zvija v času in prostoru ter se s tem spreminja in razvija skupaj s spreminjanjem družbeno-ekonomskih razmer in z razvijanjem novih psihološko-pedagoških konceptov, še posebej teorij razvoja osebnosti, skupinske dinamike in medosebnih odnosov.

V vseh opredelitvah se posebej poudarja, da je od svetovanja treba ločiti informiranje, ki je lahko del (pogosto začetek) svetovanja, ne pa le enkratno dejanje, ko posamezniku ali skupini posredujemo informacije in jim v celoti prepustimo, kaj od tega bodo uporabili, in pogosto tudi ne pridobimo o tem povratne informacije. Svetovanje pa je praviloma dejavnost, proces, ki vključuje niz srečanj med svetovalcem (strokovnjakom) in svetovancem (posameznikom ali skupino), v katerem svetovalec svetovancu pomaga pri razreševanju težav, problemov, dilem, zaradi katerih je svetovanec prišel po pomoč. Novejši načini zagovarjajo odprt model svetovanja, ki temelji na nedirektivnem svetovanju, ki pojmuje posameznika kot aktivnega udeleženca tega procesa. Pri nedirektivnem svetovanju svetovalec v nizu pogovorov vodi svetovanca tako, da se nastali problemi, težave, dileme osvetlijo z več strani, dobijo stvarno in razumsko podobo ter mu s tem pomaga, da sam poišče in sprejme primerne rešitve.

Ker vse več avtorjev poudarja prav tak koncept, da svetovalec vodi svetovanca, se v angleško govorečem prostoru pojem svetovanje (counselling) pogosto nadgrajuje s pojmom vodenje (guidance) ali se celo govori predvsem o vodenju in se svetovanje razume bodisi kot metoda, ki se uporablja v vodenju, bodisi kot ena izmed faz poleg na primer navezave prvega stika, informiranja, presojanja, zbiranja povratnih informacij idr. Glede na predmet obravnave, ki določa tip dejavnosti, se nekatere dejavnosti tudi poimenujejo predvsem kot svetovanje, druge pa kot vodenje. Na tem mestu ne bom obširneje pisala o različnih pomenih uporabe enega in drugega izraza. Menim, da se bodo številne terminološke nejasnosti šele razreševale ob nadaljnjem razvijanju te dejavnosti, tako v praksi kot tudi v teoriji.

V naši praksi se pretežno uporablja pojem svetovanje, pa najsi gre za področje osebnih problemov, družine – starševstva in partnerstva, medosebnih problemov širše, problemov odvisnosti idr. Te različne vrste svetovanja pa prinašajo še druge posebnosti v določanju bistva svetovalnega dela na posameznem področju obravnave.

Tako se je tudi v praksi in teoriji (v našem prostoru še bolj skromno) izobraževanja odraslih pri nas bolj uveljavil pojem svetovanja pri oziroma v izobraževanju odraslih oziroma pogosto na kratko rečeno kar svetovanje za izobraževanje. S temi izrazi se zaobjame svetovalno delo pri ali v izobraževanju odraslih najširše, to je, da vključuje svetovanje tako pred vključitvijo v izobraževanje kot v času poteka in še po koncu izobraževanja.

Pri najsplošnejši določitvi pojma svetovanja pri oziroma v izobraževanju odraslih bi se strinjala z določitvijo Z. Jelenc, da je »...andragoško svetovalno delo tisto svetovalno delo, ki rabi odraslemu človeku pri njegovem izobraževanju in vzgoji ter s tem pri oblikovanju njegove osebnosti, da bi lahko ustrezno opravljal svoje funkcije kot odrasla oseba«. (Z. Jelenc, 1982 : 64)

Pri izvajanju v praksi pa se svetovanje pojavlja v različnih oblikah, ki jih določajo cilji svetovanja, ciljne skupine, organizacije, ki izvajajo svetovanje, in drugo.

Vse te oblike svetovanja zahtevajo posebno usposobljenost strokovnjakov v izobraževanju odraslih, to pa v naši praksi žal še vse premalo upoštevamo. O organizacijskem vidiku izvajanja svetovanja odraslim za izobraževanje in usposobljenosti strokovnjakov bom govorila nekoliko kasneje.

Na tem mestu bi rada še poudarila, da svetovanje ni pomembno le za posameznika, ki se vključuje ali je že vključen v izobraževanje, temveč je lahko v veliko pomoč tudi vsem izvajalcem izobraževanja odraslih, saj prek te dejavnosti dobivajo pomembne informacije o potrebah odraslih po izobraževanju, o njihovih stališčih, splošnih pogojih in razmerah za izobraževanje itd. Tako pridobljeni podatki so lahko ena od podlag za načrtovanje izobraževanja odraslih, prilagojenega novim zahtevam in značilnostim odrasle populacije.

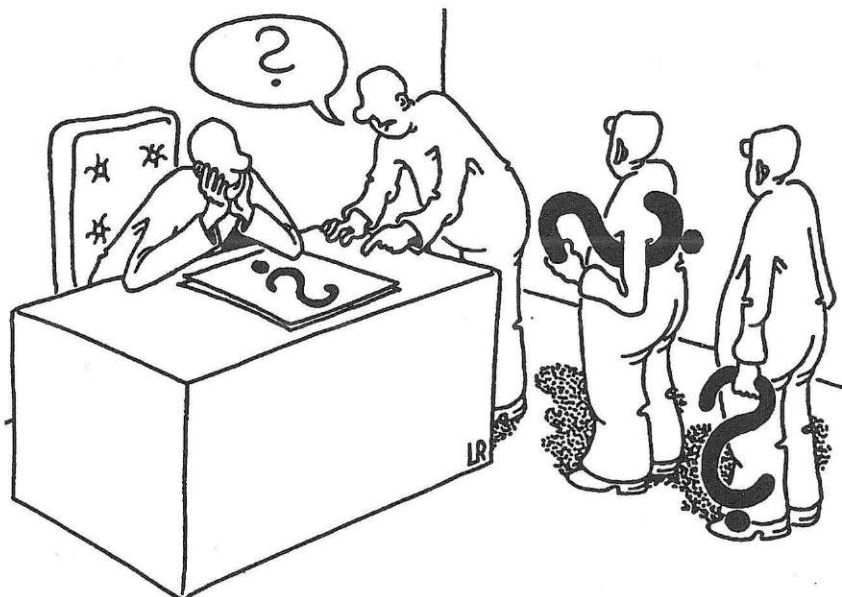
Naj ob koncu te točke le še na kratko zapišem temeljne cilje, ki jih lahko uresničujemo s svetovanjem odraslim za izobraževanje: (več o tem glej Z. Jelenc, 1982, in UDACE, 1988.)

- pomagamo posamezniku, da spozna samega sebe, svoje potrebe, interese in zmožnosti;
- seznanjamo ga z možnostmi za izobraževanje;
- pomagamo mu pri presojanju med interesi, zmožnostmi in razpoložljivimi možnostmi za izobraževanje;
- pomagamo mu pri vključitvi v izobraževanje (vpis, finančna sredstva idr.);
- pomagamo mu pri organiziranju izobraževanja oziroma učenja (uporaba različnih virov, sredstev za izobraževanje, izbira in razvijanje ustreznih tehnik učenja idr.);
- pomagamo mu pri odpravljanju različnih težav, ki ovirajo njegovo izobraževanje (negativne izkušnje v dosedanjem izobraževanju, strah pred neuspehom, socialne in družinske razmere, finančna sredstva, oddaljenost od kraja izobraževanja idr.) itd.

Nekatere smeri razvoja svetovanja odraslim za izobraževanje v državah članicah Evropske unije

Pred osvetlitvijo nekaterih organizacijskih in kadrovskih možnosti razvoja svetovanja odraslim za izobraževanje pri nas se mi zdi pomembno, da na kratko orišem smeri razvoja te dejavnosti v državah članicah Evropske unije (kolikor so mi dostopni nekateri viri), saj so njihove izkušnje lahko v pomoč pri razvijanju naše prakse.

Pomen svetovanja odraslim za izobraževanje v zadnjih desetih letih narašča v vseh evropskih državah. Razvoj te dejavnosti je še zlasti spodbudila naraščajoča brezposelnost v državah članicah Evropske unije. Zaradi tega in zaradi s tem povezane neneh-

ne potrebe delovne sile, da se prilagaja na novo nastalim razmeram na trgu dela tudi s spremembo poklica, z nadaljnjim izobraževanjem, predvsem z izpopolnjevanjem in s posodabljanjem znanja, se je začelo postavljati vprašanje o organiziranosti in učinkovitosti različnih organizacij, da brezposelnim odraslim zagotovijo pomoč v teh procesih.

V okviru Evropske unije nastajajo skupni projekti, ki obravnavajo vprašanja, kot denimo: kako so v posameznih državah sploh organizirani za pomoč brezposelnim za poklicno svetovanje, za svetovanje v razvoju kariere in za svetovanje, povezano z izobraževanjem, kako izboljšati kakovost in učinkovitost dosedanjih organizacij za svetovanje za različna področja, še zlasti z vidika razvoja posameznih lokalnih skupnosti, in druga.

Kljub različnim organizacijam, ki so odgovorne za različne vrste svetovanja, lahko v državah članicah Evropske unije najdemo številne podobne trende. V vseh državah se krepi sodelovanje med različnimi organizacijami na področju svetovanja, izobraževanja in zaposlovanja z vidika zadovoljevanja potreb odraslih (še posebej se izpostavlja z vidika potreb brezposelnih), ki so kompleksne in določene z njihovimi delovnimi in življenjskimi izkušnjami ter s trenutnimi razmerami. (CEDEFOP, 1990)

Medtem ko se je v preteklosti pretežno razvijalo svetovanje za mladino, se v zadnjih desetih letih razvija svetovanje, ki je prilagojeno tudi odraslim. V večini držav Evropske unije se svetovanje odraslim za izobraževanje razvija znotraj poklicnega svetovanja in svetovanja za razvoj kariere (delovne poti). V Angliji se svetovanje odraslim za izobraževanje sistematično razvija kot samostojna dejavnost, ki se povezuje tudi s poklicnim svetovanjem. (več o tem: UDACE, 1988.) Na tem mestu moram še enkrat opozoriti, da v Angliji uporabljajo izraz »educational guidance«, to je »vodenje v izobraževanje«, ki pa je po svoji vsebini blizu našemu pojmu svetovanja odraslim za izobraževanje. V predstavitev angleškega koncepta »vodenja v izobraževanje« je mogoče res na prvi pogled večji poudarek na svetovanju odraslim pred vključitvijo v izobraževanje (to je za izobraževanje), vendar predstavitev celotne dejavnosti pokaže, da je to vodenje zelo kompleksno. V vseh predstavitev je »vodenje v izobraževanje« pojmovano kot dejavnost, ki vključuje sedem aktivnosti. (UDACE, 1988: 24)

1. Informiranje (informing)

Odraslega informiramo o izobraževalnih možnostih in ustreznih podpornih dejavnostih, ne da bi ga obvestili tudi o relativnih prednostih izbranih izobraževalnih možnosti za posameznega odraslega.

2. Svetovanje (advising)

Odraslemu pomagamo pri interpretaciji informacij in izbiri najustreznejše možnosti. Če želimo, da bo svetovanje uspešno, si morajo odrasli oblikovati čim bolj jasno predstavo o svojih izobraževalnih potrebah.

3. Svetovanje (counselling)

Gre za pomoč odraslim pri odkrivanju, razjasnjevanju, ocenjevanju in razumevanju njihovih izobraževalnih potreb in različnih poti za njihovo doseganje. Tisti odrasli, ki potrebujejo svetovanje, so navadno negotovi glede svojih potreb in potrebujejo več časa, da izrazijo svoja občutja do posameznih možnosti. Svetovanje se zato izvaja v obliki vrste srečanj s posameznimi odraslimi.

4. Ovrednotenje (assessing)

S formalnimi in neformalnimi sredstvi omogočimo odraslim, da ustrezno razumejo potrebe svojega osebnega, izobraževalnega in poklicnega razvoja, to pa jim omogoči odločanje med izobraževalnimi možnostmi.

5. Usposabljanje (enabling)

Odrasle usposobimo za sodelovanje z ustanovami, ki ponujajo izobraževanje ali usposabljanje, oziroma za izpolnjevanje meril izbranega programa. Pomoč lahko vključuje nasvet pri izpolnjevanju obrazcev za prijavo, nasvet o načinih vplivanja na spremembo vsebin programa itd. Druga oblika podpore je zagotovljena v okviru »odprtih možnosti« in lahko vključuje tako skupinsko svetovanje kot razvijanje učnih spretnosti.

6. Zastopanje (advocating)

V imenu posameznikov in skupin, katerim je dostop do izobraževanja dodatno otežen, posredujemo v izobraževalnih organizacijah (na primer pri vključevanju v izobraževanje ali urejanju plačila izobraževanja idr.).

7. Povratne informacije – spremljanje (feeding back)

Zbiramo in primerjamo podatke o doseganju izobraževalnih ciljev in spodbujamo izvajalce, da razvijajo svoje programe. Tu so vključene praktične spremembe (kot sprememba informacij o programu ali sprememba urnika) ali spremembe kurikulumov (oblikovanje novih programov za nove skupine ali prilagoditev načina poučevanja v programih idr.).

V praksi so vse našete aktivnosti tesno povezane in med seboj prepletene. V Angliji posebej poudarjajo, da brez ustrezne baze podatkov ni mogoče izpeljati nobene aktivnosti, toda služba, ki si prizadeva samo za posredovanje informacij, ne more ustrezno zadovoljiti potreb odraslih po svetovanju. Pomembno je, da vseh sedem aktivnosti vodi posameznika k večji osveščenosti o potrebah in interesih za izobraževanje, k poznavanju izobraževalnih možnosti, k večji sposobnosti za sprejemanje odločitev za konkretno izobraževanje in k sposobnosti za napredovanje.

Zdi se, da je bila v predstavitev svetovanja konec osemdesetih let manj poudarjena pomoč med izobraževanjem, vendar so mi v pogovoru z nekaterimi strokovnjaki iz Anglije, ki delajo pri svetovanju odraslim za izobraževanje, zagotovili, da se v devetdesetih letih razvija tudi ta dimenzija svetovanja odraslim za izobraževanje. Pri pregledu razmer v državah Evropske unije tej pomoči odraslim med izobraževanjem v zadnjih letih namenjajo večjo pozornost tudi v drugih državah, in sicer zato, da bi zagotovili večjo učinkovitost in kakovost izobraževanja odraslih.

Menim, da razvoj in potrebe odraslega po izobraževanju ob prehodu v novo tisočletje narekujejo razvoj prakse in teorije celovitega koncepta svetovanja odraslim za izobraževanje, ki vključuje vse faze procesa izobraževanja ter različne oblike in možnosti izobraževanja za različne ciljne skupine.

Kako se organizirati za učinkovito in kakovostno svetovanje odraslim za izobraževanje

Nosilci svetovanja odraslim za izobraževanje so lahko različne organizacije, ki so z izobraževanjem bolj ali manj neposredno povezane. V najširšem pomenu se v vlogi nosilca svetovanja za izobraževanje lahko pojavi vsaka organizacija v lokalni skupnosti, na katero se obrne odrasla oseba po pomoč. Za našo prakso podatki kažejo, da je informativno-svetovalna dejavnost še vse premalo vgrajena v dejavnost različnih organizacij. Pot od informiranja do svetovanja za izobraževanje je v teh organizacijah lahko različna, pomembno pa je, da posamezne organizacije prepoznajo svojo vlogo v okolju z vidika informiranja in svetovanja odraslim za izobraževanje in se zanj tudi ustrezno organizirajo in usposobijo.

Najbolj splošna delitev organizacij, ki lahko svetujejo odraslim za izobraževanje, je:

a) izobraževalne organizacije:

- osnovne šole,
- srednje šole,
- univerza/višje in visoke šole,
- zasebne izobraževalne organizacije,
- ljudske univerze,
- druge izobraževalne organizacije za odrasle;

b) druge organizacije:

- zavodi za zaposlovanje,
- delovne organizacije,
- knjižnice,
- centri za socialno delo,
- ustanove za ljudi s posebnimi potrebami,
- prostovoljske organizacije,
- društva, neformalna združenja,
- center za samostojno učenje,
- center za ugotavljanje in potrjevanje znanja idr.

Vsaka od naštetih organizacij ima svojo posebno vlogo, z delom svoje dejavnosti pa se lahko dotika tudi področja izobraževanja odraslih. Temeljne informacije, ki so podlaga za svetovanje odraslim za izobraževanje, so:

- predstavitev pomena izobraževanja – motivacijski element informiranja in svetovanja,

- kakšne so možnosti izobraževanja v lokalni skupnosti (v prostoru bivanja): katere izobraževalne organizacije v lokalni skupnosti obstajajo, na koga v teh organizacijah se odrasla oseba lahko obrne (naslov, kontaktna oseba) in kakšna je ponudba programov izobraževanja v izobraževalnih organizacijah.

To so najosnovnejše informacije, ki bi jih morala poznati vsaka organizacija. V posamezni organizaciji pa je drugi del nalog, povezanih s svetovanjem odraslim za izobraževanje, povezan s specifičnostjo dejavnosti te organizacije in je pri različnih organizacijah različen. Z vidika svoje dejavnosti mora vsaka organizacija določiti svojo vlogo v izvajanju svetovanja odraslim za izobraževanje ter jo tudi organizacijsko in sistemsko vgraditi v svoje delovanje. To pomeni, da za to dejavnost usposobi svoje strokovno osebje, da je za svetovanje predviden določen čas, ki ga strokovno osebje izkoristi le za to dejavnost, da si organizacija pridobi za to dejavnost ustrezna sredstva in seveda tudi ustrezno informacijsko podporo.

Predlagam, da vsaka organizacija določi:

- vlogo svetovanja odraslim znotraj svoje osnovne dejavnosti (konceptualno in organizacijsko),

- vse svoje stranke, uporabnike svetovanja,
- potrebe odraslih po svetovanju za izobraževanje v njihovi organizaciji,
- prednost povezovanja z drugimi organizacijami, katere informacije ji lahko posredujejo drugi in katere lahko sama posreduje drugim.

Ker sodobni trendi razvoja dajejo vse večji pomen in vlogo razvoju lokalne skupnosti kot temeljne enote bivanja posameznika, je smiselno, da se tudi organizacije, ki so neposredno ali posredno povezane z dejavnostjo izobraževanja odraslih v posamezni lokalni skupnosti, povezujejo pri učinkovitejšem delovanju na posameznih področjih znotraj izobraževanja odraslih. Eno takšnih področij je lahko tudi svetovanje odraslim za izobraževanje. Takšno povezovanje je tudi eden izmed trendov v državah članicah Evropske unije. V teh državah zagovarjajo nujnost in pomen povezovanja različnih organizacij v tako imenovane mreže v okviru lokalnih skupnosti. Cilj povezovanja v mreže je zagotavljanje večje racionalnosti, kakovosti, učinkovitosti in dostopnosti svetovanja odraslim za izobraževanje. Povezanost organizacij v mrežo omogoča boljše organizacijo informativno-svetovalne dejavnosti posamezne organizacije, medsebojno izmenjavo informacij, pomoč pri izvajanju te dejavnosti in pri vzpostavljanju skupnih informacijskih baz podatkov in tudi pri usposabljanju strokovnega osebja.

Ustrezno usposobljeni strokovnjaki so temelj zagotavljanja kakovostnega svetovanja odraslim za izobraževanje. Ker delajo pri izobraževanju odraslih strokovnjaki različnih profilov, verjetno ne bo napačna trditev, da se jih večina ni usposabljala tudi za svetovalno delo v izobraževanju odraslih. Menim, da si mora večina to znanje, spretnosti in izkušnje šele pridobiti. Poleg poznavanja in obvladanja osnovnih načel, metod in tehnik svetovanja mora strokovnjak pri izobraževanju odraslih poznati tudi posebne značilnosti populacije (poznavanje psiho-socialnih značilnosti), ki ji je svetovanje namenjeno, poznati mora osnovne motivacijske mehanizme, obvladati različne komunikacijske spretnosti, poznati mora možnosti odkrivanja in spodbujanja opredeljene potrebe, interesov in zmožnosti za izobraževanje, tehnike učenja, organiziranost izobraževanja idr., odvisno od oblike svetovanja, ki jo organizacija ponuja svojim strankam.

Ker je svetovanje dinamičen, spreminjajoč proces, zahteva od strokovnjakov nenehno izpopolnjevanje. Zelo pomemben vidik tega izpopolnjevanja je tudi stalna izmenjava izkušenj med strokovnjaki različnih organizacij, ki pa lahko delujejo povezano znotraj mreže v lokalni skupnosti.

Za pospešitev razvoja svetovanja odraslim za izobraževanje v Sloveniji bi bilo treba:

- razviti dejavnost svetovanja znotraj različnih organizacij, predvsem z vidika organizacije dela in strokovne usposobljenosti osebja;
- določiti vlogo svetovanja za izobraževanje v vseh pomembnih dokumentih, ki opredeljujejo sistem in politiko izobraževanja odraslih v Sloveniji;
- znotraj sredstev za izobraževanje odraslih nameniti tudi sredstva za razvoj svetovanja odraslim za izobraževanje;
- zagotoviti organizacijske in finančne možnosti za povezovanje organizacij za svetovanje odraslim za izobraževanje na lokalni ravni;
- pomagati lokalnim mrežam tudi z organizacijo strokovno-razvojnih služb za to področje na nacionalni ravni;
- razvijati sistem stalnega vrednotenja kakovosti in učinkovitosti svetovanja odraslim za izobraževanje znotraj posameznih organizacij in znotraj mreže.

Pomembno je določiti tudi vlogo povezovalnih organizacij v lokalni skupnosti. Ena od možnosti je, da v sedanjí fazi razvoja da pobudo za povezanost organizacij za svetovanje odraslim za izobraževanje na ravni lokalne skupnosti lokalna ljudska univerza. Pri opredelitvi delovanja mreže naj se posamezne naloge razdelijo med organizacije, vključene v mrežo.

Razmisliti bi kazalo tudi o možnosti, da se v okviru Andragoškega društva Slovenije ustanovi posebna sekcija za področje svetovanja odraslim za izobraževanje, ki bi lahko prek delovanja lokalnih podružnic Andragoškega društva Slovenije pomagala z razvojno-strokovnimi podlagami pri delovanju lokalne mreže za svetovanje odraslim za izobraževanje.

Na nacionalni ravni pa predlagam, da razvojno-strokovno spremlja področje svetovanja odraslim za izobraževanje Andragoški center Slovenije, ki v sodelovanju z lokalnimi mrežami pripravlja razvojno-strokovna izhodišča in oblike izpopolnjevanja za delo na tem področju.

Za razvoj svetovanja odraslim za izobraževanje je treba razviti tudi metodologijo spremljanja kakovosti in evalvacije učinkovitosti svetovanja odraslim za izobraževanje znotraj posamezne organizacije in znotraj lokalne mreže. Na tem mestu pa predlagam, da v organizacijah ne čakajo na izdelavo predlaganega spremljanja in evalvacije svetovanja, temveč s preprostimi oblikami samoevalvacije sproti spremljajo izvajanje svetovanja v svoji organizaciji.

Sklep

V tem prispevku sem poskušala nanizati le nekaj razmišljanj v kompleksnosti dejavnosti svetovanja odraslim za izobraževanje. Zavedam se, da je še veliko nerešenih vprašanj in možnih načinov bolj sistematične organiziranosti te dejavnosti v našem prostoru. Pomembno pa je, da se začnemo o tem pogovarjati bolj sistematično ter seveda ugotovljeno in dogovorjeno tudi uveljavljati v vsakdanjem delu z odraslimi kot ključnimi akterji svojega in družbenega razvoja, ki je pred nas že postavil v razvitih državah sprejeto filozofijo (sprejet način življenja kot) vseživljenjskega učenja. Z odraslemu prilagojenim svetovanjem za izobraževanje naj bi izobraževanje postalo dostopnejše, prijetnejše, učinkovitejše in s tem tudi kakovostnejše.

mag. Tanja Vilič Klenovšek
raziskovalka na Andragoškem centru Republike Slovenije

Literatura

- Brezposelnost, izobraževanje in kariera, Izobraževanje odraslih, Nove poti, št. 5, Andragoški center Republike Slovenije, 1993.
- CEDEFOP, A summary report on the services available for the unemployed and especially the long-term unemployed in Denmark, The federal republic of Germany, France, Italy, The Netherlands, Portugal, Spain and The United Kingdom, Berlin, 1990.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Counselling and Long-term Unemployment, Report on Phase 1 of the EURO-COUNSEL Action research programme, Dublin, 1992.
- Zoran Jelenc, Svetovalno delo pri vzgoji in izobraževanju odraslih, Dopolna delavska univerza Univerzum, Ljubljana, 1982.
- Azra Kristančič, Svetovanje in komunikacija, Združenje svetovalnih delavcev Slovenije, Ljubljana, januar 1995.
- NIACE (National Institute of Adult Continuing Education), Educational Guidance for Unemployed Adults, Leicester, 1989.
- UDACE (Unit for the Development of Adult Continuing Education), The Challenge of Change, Developing Educational Guidance for Adults, Leicester, 1988.
- UDACE, Educational Guidance for Adults, Identifying Competences, 1991.